

УДК 636.22/28.082.2

Почукалін А.Є.[©]*Інститут розведення і генетики тварин НААН України, Київ***ФЕНОТИПОВІ ОЗНАКИ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ-
РОДОНАЧАЛЬНИЦЬ ЗАВОДСЬКИХ РОДИН**

Наведена характеристика корів-родоначальниць заводських родин волинської м'ясної породи у розрізі ліній за господарсько корисними ознаками: живою масою, молочністю та плодючістю.

Ключові слова: волинська м'ясна порода, корови-родоначальниці, родини, лінії.

Формування високопродуктивного стада невід'ємно пов'язане з особливостями ведення його генеалогічних структурних підрозділів: ліній та родин, які перебувають у постійному русі і взаємодіють одна з одною.

Заводські родини, як і заводські лінії, створюються на базі високопродуктивних тварин (корів-рекордисток, цінних бугаїв-плідників), що мають стійку препотентність і високу здатність передавати її наступним поколінням [1,2,3].

Матеріал і методи. Дослідження проводились на коровах волинської м'ясної породи, які належать племінному заводу «Зоря» Ковельського району Волинської області.

Предметом досліджень були взяті 18 заводських родин з поголів'ям не менше 7 корів у кожній, які належать шести лініям (родини Розетки 1313, Буланої 943, Арфи 599 лінії Сонного-Кактуса; Галки 421, Казки 433, Бистрої 1124 лінії Буйного 3042; Веселки 444, Десни 870, Пальми 275 лінії Мудрого 9100; Гарної 536, Калини 212, Верби 1536 лінії Ямба 3066; Галки 1537-1281, Акули 102, Галки 37 лінії Красавчика 3004; Смородини 613, Корони 2382, Вісли 1016 лінії Цебрика 3888).

У дослідних тварин визначали ростові параметри, а саме: живу масу у різні статево – вікові періоди (при народженні та у віці 7, 8, 12, 15, 18 місяців) та повновікових тварин, середньодобові прирости, молочність корів у 210 днів, тривалість господарського використання, міжотельний період та КВЗ.

Результати досліджень. Основною ознакою, яка впливає на рівень рентабельності у м'ясному скотарстві є жива маса. Характеризуючи живу масу корів родин у розрізі ліній (таблиця 1), слід відмітити особливості росту при народженні. Високий показник (понад 30 кг) мають родини ліній Ямба та Буйного, а найменшу масу (24,7 кг) - родини з лінії Мудрого. У віці 1 року найбільше значення мають родини ліній Красавчика 3004, яке становить 302,3 кг, що у середньому більше на 30 кг порівняно з іншими лініями. Аналізуючи

[©] Науковий керівник – Зубець М. В., доктор сільськогосподарських наук
Почукалін А.Є., 2010

живу масу у 18 місяців можна назвати доброю, оскільки 4 лінії (Красавчика, Мудрого, Цебрика та Ямба) відповідають мінімальним вимогам при бонітуванні класу еліта.

Середньодобові прирости шести ліній коливаються залежно від різних вікових періодів і знаходяться у межах 576 – 911 г. У лінії Буйного найвищий приріст спостерігається від народження до 7 місяців і становить 680,7 г, а найменший від 7 до 18 місяців – 615 г. Інші лінії мають відповідні значення: Красавчика – 0 – 15 міс. – 860 г, 7- 18 міс. – 627 г; Мудрого – 0 – 15

1. Жива маса та середньодобові прирости корів ліній у різні статеві-вікові періоди

Ознаки		Лінії					
		Буйного 3042	Красав- чика 3004	Мудрого 3426	Сонного - Кактуса	Цебрика 3888	Ямба 3066
Жива маса, кг:							
при на- родженні	M	30,0	27,3	24,7	25,3	26,3	31,0
	lim	26-36	25-29	21-27	23-29	21-33	25-37
7 міс.	M	175,3	187,0	176,0	176,0	183,3	180,7
	lim	166-185	178-188	175-178	164-195	175-195	162-195
8 міс.	M	194,7	207,0	196,3	192,7	202,7	198,7
	lim	185-205	196-219	193-200	181-212	192-215	180-214
12 міс.	M	270,3	302,3	283,0	281,7	276,3	250,3
	lim	257-187	288-329	266-295	276-282	297-360	202-277
15 міс.	M	326,0	360,3	343,3	323,3	336,0	342,7
	lim	311-347	354-372	321-364	315-334	319-350	324-369
18 міс.	M	381,7	397,3	393,0	376,3	397,3	395,7
	lim	367-400	382-413	376-416	370-388	387-415	377-416
повно- вікові	M	564,0	571,0	576,7	572,0	569,0	577,0
	lim	550-578	562-580	569-585	555-582	550-572	560-601
Середньодобові прирости, г:							
0-7 міс	M	680,7	747,7	708,8	705,7	735,3	701,0
	lim	565-698	703-792	693-721	656-777	707-740	585-796
0-12 міс.	M	656,6	751,4	705,1	700,4	683,1	599,3
	lim	631-686	710-820	667-732	688-721	576-743	451-688
0-15 міс.	M	671,5	860,0	887,5	911,2	803,1	572,4
	lim	564-538	760-933	817-989	738-1055	690-976	223-848
0-18 міс.	M	640,5	674,0	670,9	693,3	675,8	664,2
	lim	621-663	645-707	646-708	632-653	650-718	630-690
7-12 міс.	M	523,0	751,1	701,6	692,9	609,8	576,8
	lim	597-609	688-859	597-787	570-773	393-688	538-622
7-18 міс.	M	615,0	627,0	646,8	597,1	637,8	640,8
	lim	599-641	593-679	599-718	575-617	581-724	572-757

міс. – 887,5 г, 7- 18 міс. – 646,8 г; Сонного-Кактуса – 0 – 15 міс. – 911,2 г, 7- 18 міс. – 597,1 г; Цебрика – 0 – 15 міс. – 803,1 г, 7- 12 міс. – 609,8 г; Ямба – 0 – 7 міс. – 701,0 г, 7- 12 міс. – 576,8 г.

За середньою молочністю (таблиця 2) та друге отелення найвищий показник мають корови родин лінії Красавчика, які становлять 195,1 кг та 193,0

кг відповідно. Корови лінії Сонного-Кактуса мають високу молочність за перше отелення – 200 кг, а в корів лінії Буйного за третє отелення – 198 кг.

2. Молочність корів родин у розрізі ліній, кг

Ознаки	Лінії						
	Буйно-го 3042	Красав- чика 3004	Мудро- го 3426	Сонного - Кактуса	Цебри- ка 3888	Ямба 3066	
Молочність, кг:							
I отелення	M	180,0	176,7	183,7	200,0	181,7	187,0
	lim	177-185	160-199	178-187	176-229	170-190	183-194
II отелення	M	191,0	193,0	182,3	192,7	184,3	179,0
	lim	185-197	178-201	177-190	177-201	172-192	164-201
III отелення	M	198,0	197,3	188,3	185,0	190,0	190,3
	lim	194-202	185-207	175-198	178-199	169-201	171-205
Середнє значення	M	192,4	195,1	188,6	193,9	190,5	190,2
	lim	189-195	190-202	187-191	187-203	185-195	187-193

Для повної характеристики родин ми проаналізували плодючість (коефіцієнт відтворної здатності та кількість телят протягом життя). Середнє значення коефіцієнта відтворної здатності досить високе (0,962), що говорить про добрі відтворні якості родоначальниць в усіх лініях. Від максимального до мінімального за вищенаведеним коефіцієнтом лінії поділились у наступному порядку: Сонного-Кактуса – 1,011, Мудрого – 0,980, Цебрика – 0,972, Красавчика – 0,959, Ямба – 0,949 та Буйного – 0,906.

Основним показником закладки заводської родини є не тільки високі показники продуктивності родоначальниці, а й кількість потомків, які від неї отримані. Досліджувані родоначальниці відзначаються високою тривалістю використання, що видно з кількості телят, отриманих за життя. Найбільше телят привели родоначальниці корови Акула 102, Веселка 444 та Галка 1537 по 12, далі Бистра 1124, Галка 421, Вісла 1016, Розетка 1313 по 10 телят, найменше телят в Арфи 599, Пальми 275, Смородини 613 та Гарної 536 по 7. По лініях найбільше значення у родин Красавчика – 10,7 та Буйного – 9,7, а найменше отримано від Ямба – 8 телят.

Для більш точної оцінки родоначальниць були розраховані коефіцієнти кореляції між показниками продуктивності (таблиця 3). Найвищий показник кореляції спостерігається між молочністю I отелення та середнім показником і складає +0,527, а від'ємне значення між живою масою і молочністю за I отелення (-0,123), та між молочністю та плодючістю (-0,119).

3. Взаємозв'язок між ознаками продуктивності корів-родоначальниць

Ознаки	n	r±mr	tr
Молочність I – II отелення	18	0,366±0,204	1,79
Молочність II – III отелення	18	0,121±0,232	0,52
Молочність III – середній показник	18	0,527±0,170	3,10
Жива маса – молочність I отелення	18	-0,123±0,232	0,53
Жива маса – плодючість	18	0,039±0,235	0,16
Середня молочність - плодючість	18	-0,119±0,232	0,51

Висновки. Відбір та оцінка тварин потрібна як на першому етапі (відбір за живою масою в різні періоди) так і в наступні за показниками продуктивності. Жива маса родоначальниць не висока, у середньому становить 571,6 кг з середньодобовими приростами від народження до 18 місяців – 669,8 г, але з високими показниками плодючості, що говорить про високі акліматизаційні властивості волинської м'ясної породи та передачу цієї ознаки у наступні покоління.

Література

1. Илюшина З. А. Роль высокопродуктивных семейств коров при создании животных с продуктивным долголетием / З. А. Илюшина, В. А. Гришина // Сб. науч. Тр. ВНИИЖ. – М., 1993. – Вып. 56. – С. 36 – 45.
2. Глотова Г. А. Основные семейства коров лебединской породы и их значение в племенной работе / Г. А. Глотова // Молочно – мясное скотоводство. – К.: Урожай, 1966. – Вып. 5. – С. 34 – 45.
3. Самусенко А. І. Виведення високопродуктивних ліній і родин / А. І. Самусенко. – К.: Урожай, 1971. – 72 с.

Summary

The brought description over of cows-of plant families of the volhynia am" clear breed in the cut of lines after economic by useful signs: by living mass, milkness and fecundity.

Стаття надійшла до редакції 1.09.2010